

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2020-12-31

Granskningsrapport

Ale kommun

KPMG AB

2021-03-17

Antal sidor 9

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	2
1.1	Syfte och revisionsfråga	2
1.2	Revisionskriterier	2
1.3	Metod och avgränsningar	2
2	Resultat av granskningen	3
2.1	Förvaltningsberättelse	3
2.2	Redovisningsprinciper	3
2.3	Balanskrav	4
2.4	Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning	4
2.5	Resultatet	6
2.6	Balansräkning	7
2.7	Kassaflödesanalys	7
2.8	Driftredovisning	8
2.9	Investeringsredovisning	8
2.10	Sammanställd redovisning	8
2.11	Sammanfattning och slutsatser	9

1 Bakgrund

Vi har av Ale kommuns revisorer fått i uppdrag att granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2020. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2020.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap Kommunallagen (KL) bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

1.1 Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och god redovisningssed i kommuner och landsting. Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas utformning av revisionsberättelsen.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Lagen om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) (LKBR), började gälla från och med 1 januari 2019.

1.2 Revisionskriterier

Bedömningsgrund för vårt uttalande avseende huruvida årsredovisningen i allt väsentligt är upprättad i enlighet med gällande lagar och regler bygger på följande revisionskriterier:

- Kommunallag (KL) och kommunal bokförings- och redovisningslag (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

1.3 Metod och avgränsningar

Vår granskning sker i den omfattning som följer av God revisionsledning i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKR¹ och Skyrev². Detta innebär att granskningen inte uppfyller de krav som ställs på en auktoriserad revisor eller ett auktoriserat revisionsbolag enligt revisorslagen eller internationella standarder för revision (ISA). Det innebär att vi inte uttalar oss över årsredovisningen så som vi gjort om dessa krav varit uppfyllda.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- Förvaltningsberättelse

¹ Sveriges Kommuner och Regioner

² Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer

- Resultaträkningen
- Balansräkningen
- Kassaflödesanalysen
- Noter
- Drift- och investeringsredovisning
- Sammanställda räkenskaper

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av relevanta dokument inklusive årsredovisningen
- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen
- Avstämning av väsentliga poster i resultat- och balansräkning mot erforderliga underlag.
- Översiktlig analys av övriga poster.

2 Resultat av granskningen

2.1 Förvaltningsberättelse

Enligt 4 kap. 1 § LKBR ska en årsredovisning innehålla en förvaltningsberättelse, resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys, noter, driftredovisning, investeringsredovisning och sammanställda räkenskaper (om sådana upprättas enligt 12 kap 2 § LKBR).

RKR preciserar i rekommendation 15 vad förvaltningsberättelsen ska innehålla minimum för att motsvara kraven på en förenklad förvaltningsberättelse. Nämndernas förvaltningsberättelser regleras inte av LKBR, utan betraktas som underlag till kommunens förvaltningsberättelse. Vi har inte granskat nämndvis redovisning.

Vi noterar att kommunens förvaltningsberättelse uppfyller kraven vilka preciseras i RKR R15.

2.2 Redovisningsprinciper

I årsredovisningen anges under avsnittet *Not 1, Kommunens redovisning* att kommunens redovisning är anpassad efter LKBR. Vidare framgår det att kommunen tillämpar "i möjligaste mån" RKR:s rekommendationer med undantag för exploateringsstillgångar.

Vi noterar att den av kommunstyrelsen 2013-05-14 antagna rutinbeskrivningen, *Exploateringsprocessen i Ale kommun*, har inte reviderats i samband med att LKBR trätt i kraft. Detta innebär att pågående exploateringsprojekt sedan 2013-07-01 belastats med en intern kostnadsränta. För 2020 uppgår denna till 0,0%.

Vid vår granskning har vi stickprovsvis granskat kommunens redovisningsprinciper, genom intervjuer och översiktlig kontroll, mot RKR:s gällande rekommendationer.

Vår bedömning är att kommunen i huvudsak efterlever RKR:s rekommendationer.

2.3 Balanskrav

En kommun ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och redovisas i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat enligt KL 8 kap 5§. RKR har lämnat information om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i LKBR och KL.

Kommunen redovisar en avstämning av balanskravet enligt KL i förvaltningsberättelsen. Kommunens överskott för året uppgår till 125,6 mnkr. Vid avstämning av balanskravet avgår realisationsvinster om 0,4 mnkr, varvid balanskravsresultatet uppgår till 125,2 mnkr.

Det finns inget balanskravsresultat att återställa från tidigare år.

RUR uppgår till 100 mnkr.

Det har i vår granskning inte framkommit någon ytterligare post att ta hänsyn till vid beräkning av balanskravsresultatet. Balanskravet bedöms uppfyllt.

2.4 Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i KL 10 kap. 2-6 §§ (hel- och delägda kommunala bolag, stiftelser och föreningar).

I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

I årsredovisningen går att utläsa att balanskravet är ett minimikrav och kravet i kommunallagen på god ekonomisk hushållning sträcker sig längre. Det är inte bara det ekonomiska resultatet i resultaträkningen som ska uppfyllas utan värdet på kommunens tillgångar ska bevaras, resursinsatser i förhållande till utförda prestationer ska mätas och kvaliteten på verksamheten värderas.

Ale kommun som helhet lägger i sin vision stor vikt vid en god ekonomisk hushållning. Kommunens snabba tillväxttakt de kommande åren kommer dock att utmana nu gällande finansiella mål. Helhetsbedömningen är att kommunen lever upp till god ekonomisk hushållning då alla de finansiella målen uppfyllts med god marginal, förutom ett, tillsammans med att flertalet av de verksamhetsknutna målen når upp till uppsatta målvärden eller visar en positiv utveckling gentemot 2019. Det är framförallt den positiva utvecklingen och förflyttningen som är viktig och påvisar att kommunen är på rätt väg. Kommunens snabba tillväxttakt de kommande åren kommer dock att utmana målet för självfinansieringsgrad av investeringar.

Vi bedömer sammantaget att resultatet i huvudsak är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige fastställt.

2.4.1 Finansiella mål

Från 2020 års budget har kommunen antagit nya finansiella mål som en del i God ekonomisk hushållning.

- *Nettokostnadsandelen ska vara högst 96 % vilket årets resultat som ger en nettokostnadsandel på 93,5 % understeg. I budgethandlingen uttalas att "för att säkerställa de finansiella målen ska det redovisade resultatet vara minst 4 % av verksamhetens nettokostnader över tid." Årets resultat är 6,5 % av nettokostnaderna.*
- *Självfinansieringsgraden av investeringar ska i genomsnitt under en rullande åttaårsperiod med 2016 som startår uppgå till minst 70 %. För bokslut 2020 uppgår kommunens självfinansieringsgrad av investeringar till 86,1 % och för perioden 2016-2020 till 74,0 % vilket visar att kommunen har en solid och god ekonomi i nuläget.*

För att kunna analysera utfallet enligt målets definition där självfinansieringsgrader ska följas i genomsnitt under en åttaårsperiod med 2016 som startår behöver även prognostiserade investeringar, avskrivningar och resultat för 2021 till och med 2023 tas med i beräkningen.

Under den framtida perioden beräknas investeringar inom den skattefinansierade verksamheten göras på nästan 1,4 miljarder vilket drar ner självfinansieringsgraden rejält och den prognostiseras då hamna på 54,1 % för perioden 2016-2023. För den skattefinansierade verksamheten, där investeringar och avskrivningar för affärsverksamhet exkluderas, uppgår årets självfinansieringsgrad till 93,8 %. Ser man på självfinansieringsgraden för perioden 2016-2020 uppgår den till 79,0 % vilket med god marginal hamnar inom det finansiella målet. Självfinansieringsgraden för perioden 2016-2023 hamnar på 58,4 % det vill säga långt under målvärdet.

Det innebär att kommunen inte når upp till det uppsatta finansiella målet utifrån hur det är definierat. De slutsatser man kan göra utifrån ovan nämnda nyckeltal är att kommunen med den höga investeringsnivå som ligger i planerna kommande år inte kommer kunna finansiera dessa med den andel egna medel som är önskvärt. För att nå målet behöver överskotten respektive år vara omkring 11 % eller 230 mnkr istället för nuvarande 4 % vilket inte kan anses rimligt. Den höga investeringsnivån är ett resultat av att Ale kommun befolkningsmässigt växer kraftigt och behovet av förskolor, skolor, LSS boende med mera är hög. Befolkningsökningen i sig medför också ökade skatteintäkter vilket är bra. Kommunens snabba tillväxttakt de kommande åren kommer dock att utmana nu gällande finansiella mål.

- *Soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen ska öka med en procent årligen på lång sikt. Fullfundsmodellen visar på en soliditet inklusive ansvarsförbindelse på 29,5 % vilket innebär en ökning med 5,2 procentenheter från förra året då soliditeten uppgick till 24,3 %.*

- Soliditeten exklusive ansvarsförbindelsen ska på lång sikt öka. Kommunens soliditet ska vara positiv och inte minska fler än två år i rad. Årets soliditet uppgick till 53,7 %, en ökning på 2,9 procentenheter från förra året då soliditeten uppgick till 50,8 %.

2.4.2 Verksamhetsmål

Fullmäktige har i budget 2020 beslutat om sex strategiska verksamhetsmål. En redovisning av måluppfyllelse per mål redovisas i årsredovisningen. Kommunstyrelsen bedömer att det är god måluppfyllelse för alla sex målen.

2.5 Resultatet

Årets resultat uppgår till 125,6 mnkr vilket är 30,6 mnkr bättre än 2019 och 49,6 mnkr bättre det budgeterade resultatet på 76 mnkr. Verksamhetens intäkter har minskat med ca 3,4 % (14,2 mnkr) medan verksamhetens kostnader har ökat med ca 1,1 % (23,5 mnkr) jämfört med fg år.

Verksamhetens intäkter för 2020 inkluderar 13,5 mnkr för gatukostnadsersättningar (kommunen har tidigare redovisat gatukostnadsersättning som en skuld för att därefter succesivt intäktsredovisa delar av ersättningen över anläggningens nyttjandeperiod), bidrag från staten om 1,4 mnkr för sanering av förorenad mark (50,2 mnkr föregående år) samt 28 mnkr med anledning av Covid-19.

Kostnadernas ökning är främst hänförliga till de ökade kostnaderna för exploateringsfasigheter, 11,9 mnkr, utrangering av anläggningstillgångar, 10,8 mnkr, sanering vid f.d. Grönsakshuset, 2,5 mnkr, samt åtgärder vid Jennylunds Ridhus, 1,1 mnkr.

Budgetavvikelser för kommunens verksamheter avser främst Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden där det finns en positiv budgetavvikelse på 17 mnkr, Kommunstyrelsen som visar en positiv budgetavvikelse om 11,6 mnkr samt Servicenämnden som avviker från budget med -10 mnkr.

För Omsorgs- och arbetsmarknadsnämnden beror överskottet i huvudsak på en överkompensation av från staten för sjuklönekostnader orsakade av Covid-19.

För Kommunstyrelsen kan överskottet hänföras till ett överskott mot budget inom samtliga verksamhetsområden, där 5 mnkr är hänförligt till *Strategi och uppföljning* och 3,5 mnkr är hänförligt till *Sektorövergripande exkl. politisk verksamhet*.

För Servicenämnden har underskottet inte hänförts till en eller ett fåtal delar av verksamheten utan en dialog har förts kring flertalet områden. I årsredovisningen framgår att verksamhetsförändringar, förslag till kostnadsminskningar och förändringar i tjänsteutbudet kommer att möjliggöra en budget i balans inför 2021.

Vi har granskat resultaträkningen och har inte funnit några väsentliga felaktigheter.

2.6 Balansräkning

2.6.1 Materiella anläggningstillgångar

Enligt rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendation 4 Materiella anläggningstillgångar skall en materiell anläggningstillgång delas upp i väsentliga komponenter i de fall skillnader i nyttjandeperiod är väsentlig.

I årsredovisningen under avsnittet redovisningsprinciper framgår att kommunens nyinvesteringar och ombyggnader avseende fastigheter har delats upp på olika avskrivningstider sedan 2013 och för verksamheterna gata, park, infrastruktur och VA har nyinvesteringar och ombyggnader under 2015 delats upp på olika avskrivningstider. Från och med 2016 sker även komponentavskrivning för äldre objekt inom gata, park, infrastruktur och VA.

2.6.2 Exploateringsfastigheter

Vi, noterar i likhet med föregående år, att kommunen, enligt beskrivningen under avsnittet redovisningsprinciper i årsredovisningen, resultatavräknar exploateringsområden när förväntade utgifter kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, vilket enligt kommunens bedömning är möjligt först i slutskedet av exploateringsprojektet.

2.6.3 Avsättningar för deponi

Avsättning för återställande av deponi uppgår till 5,0 mnkr. Under 2020 har avsättningen minskats med 0,2 mnkr avseende utgifter för utförda arbeten. Beräkningen som finns i bokslutsdokumentationen är från 2009. Liksom föregående år noteras att kvarvarande belopp kommer att användas för kontrollprogram samt drift och underhåll av deponin. Någon uppdatering av beräkningen för framtida utgifter utifrån aktuella förutsättningar finns inte upprättad.

Beräkningar för deponier är komplexa och vi rekommenderar kommunen att uppdatera beräkningarna för redovisningen av deponin.

2.6.4 Avsättning för pensioner

Avsättningen för pensionsskulden (intjänad efter 1998) har för kommunen per bokslutsdatum ökat med ca 21 mnkr och uppgår nu till 178 mnkr. För kommunkoncernen som inkluderar Bohus Räddningstjänst har pensionsskulden ökat med 20,8 mnkr och uppgår till 182 mnkr.

2.7 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys beskriver hur verksamhet och investeringar finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning.

Den tillämpade modeller överensstämmer med RKR R13.

Vår bedömning är att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansieringar och investeringar och att kassaflödesanalysen har upprättats i enlighet med gällande rekommendation.

2.8 Driftredovisning

Enligt LKBR 10:1 ska driftredovisningen innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som har fastställts för den löpande verksamheten.

Enligt RKR R14 Drift- och investeringsredovisning ska utfall kunna stämmas av mot årsredovisningens övriga delar och fullmäktiges budget.

Vår bedömning är att informationen kring driftredovisningen i årsredovisningen uppfyller kraven i enlighet med lagstiftningen.

2.9 Investeringsredovisning

Enligt LKBR 10:2 ska investeringsredovisningen innehålla en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet.

Enligt RKR R14 ska utfallet kunna stämmas av mot fullmäktiges budget och plan för investeringsverksamheten. Vidare framgår det att fleråriga pågående och under året avslutade investeringar ska kunna stämmas av samt ska investeringsredovisningen även ska omfatta kommunala koncernföretags investeringar som fullmäktige tagit ställning till.

Vår bedömning är att informationen om investeringsverksamheten i årsredovisningen uppfyller kraven på en samlad investeringsredovisning i enlighet med lagstiftningen.

2.10 Sammanställd redovisning

Sammanställda räkenskaper för en kommunal koncern avser enligt LKBR 12:1 en sammanställning av kommunens och de kommunala koncernföretagens resultaträkningar, balansräkningar och kassaflödesanalyser samt noter.

De sammanställda räkenskaperna är upprättad enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. I den sammanställda redovisningen ingår AB Alebyggen, Alebyggens dotterbolag Skå-dal 31:3 AB, Bohus Räddningstjänstförbund, En väg efter rätt tanke AB samt Ale utveckling AB (vilande).

I not 1 Redovisningsprinciper framgår att:

"Redovisningsprinciperna är inte helt enhetliga mellan kommunen och dotterbolagen. I den mån det varit möjligt har kommunens principer styrts. Någon anpassning av avskrivningsprinciperna har t.ex. inte gjorts."

Kommunen har inte kartlagt omfattningen av de redovisningsprinciper vilka avviker mellan kommun och bolag. Enligt RKR R16 ska de kommunala koncernföretagens regler och principer som avviker från kommunens justeras före konsolidering.

Vidare noteras i not 1 att:

"Koncernens jämförelsetal för år 2019 har ändrats i resultat och balansräkning samt noter på grund av sen ändring av Alebyggens och Skå-dals bokslut för år 2019. Ändringarna kom därför inte med i den sammanställda redovisningen i Ale kommuns årsredovisning för 2019."

Enligt RKR R12 Byte av redovisningsprinciper mm ska väsentliga fel ska räknas om, andra ska tas i årets resultat. För kommunen innebär detta att 1 mnkr har justerats i jämförelsetalen för resultaträkningen 2019 och 2020.

Vi har vid undertecknande av denna rapport inte erhållit undertecknade revisionsberättelser för bolagen och reserverar oss för eventuella ändringar som kan komma att ske utifrån detta.

Vi har inte, utöver ovan, funnit några avvikelser i vår granskning avseende de sammanställda räkenskaperna.

2.11 Sammanfattning och slutsatser

Ale kommun uppnår alla utom ett av finansiella målen vilka fullmäktige fastställt för räkenskapsåret 2020. Av de fastställda verksamhetsmålen bedömer fullmäktige att det är god måluppfyllelse för alla sex målen.

Ale kommun har under året inte gjort någon förnyad beräkning för framtida utgifter kopplat till återställande av deponi. Med beaktande av komplexiteten i dessa beräkningar rekommenderas att uppskattningen av de framtida utgifterna uppdateras utifrån aktuella förutsättningar.

Vi har, bortsett från ovanstående noteringar, inte identifierat några väsentliga felaktigheter i årsbokslutet eller årsredovisningen.

Dag som ovan
KPMG AB

Johan Rasmusson

Josefine Kjellberg

Johan Rasmusson
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Josefine Kjellberg
Certifierad kommunal yrkesrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.